

інструментів та стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу в Україні має стати досвід європейських країн [2].

Література:

1. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
2. Роль малого та середнього бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2018/26_1_2018/18.pdf

Вороновська Д.

«Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс

Корнацька Р..

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Віктора Федосова

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ЇХ РОЛЬ В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Місцеві бюджети посідають одне із стрижневих місць у економічній системі країни. Вони концентрують значну частину фіскальних ресурсів та є найчисленішою ланкою бюджетної системи, відіграючи важливу роль у перерозподілі ВВП і фінансуванні державних витрат, головним чином соціального характеру. Місцеві бюджети є основним інструментом впливу органів місцевого самоврядування на місцеву діяльність і створення умов для економічного та соціального розвитку в межах своєї юрисдикції. За рахунок коштів місцевих бюджетів реалізуються перспективні цілі національного розвитку та загальнодержавні плани, фінансуються державні видатки, що делеговані на місцевий рівень, забезпечуючи реалізацію принципу субсидіарності. Місцеві бюджети відіграють важливу роль у забезпеченні безпеки, вирішенні соціальних проблем і підвищенні добробуту громад відповідних територій. Враховуючи економічний стан країни, необхідно підкреслити, що специфіка формування та розподілу місцевих бюджетів є одним із важливих чинників її соціально-економічного розвитку.

За останні роки до 60% видатків бюджету України на соціально-культурну діяльність надходить виключно з місцевих бюджетів, за рахунок яких майже повністю утримуються об'єкти житлово-комунального господарства, значна частина видатків місцевих бюджетів спрямовується на охорону навколишнього середовища [1].

Тенденцію до збільшення характерна для видатків місцевих бюджетів на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення населення, утримання пам'яток культури, спорт, засоби масової інформації, земельні ресурси, водне господарство, лісове та рибне господарство, мисливство, містобудування тощо. За рахунок коштів місцевого бюджету на рівні громад реалізуються загальнодержавні програми розвитку галузей економіки, підтримки вітчизняного товаровиробника, фінансуються заходи щодо підвищення рівня життя населення, створення нових робочих місць, реабілітації та працевлаштування людей з інвалідністю. Профілактичні заходи у сфері охорони здоров'я, спортивної та культурної діяльності фінансуються саме з місцевих бюджетів. Тому соціально-економічне зростання міст України залежить від встановлених бюджетних повноважень і реальної можливості місцевих органів влади

сприяти економічному розвитку території з метою покращення соціального добробуту населення.

Отже, важливо, щоб місцеві бюджети мали достатньо власних надходжень та забезпечували певну автономію на місцевому рівні. Власні доходи забезпечують місцеві органи влади елементом горизонтальної відповідальності перед виборцями за дохідну частину бюджету. Ця відповідальність має вирішальне значення для створення фіскальної культури ефективності витрат — витрачання ресурсів і забезпечення того, що потрібно місцевому населенню, а також фіскальної відповідальності — забезпечення обмеження державних витрат під постійним тиском центральних трансфертів.

Міжнародний досвід показує, що вищий рівень податкової автономії на місцевому рівні пов'язаний з багатьма іншими наслідками децентралізованих систем, зокрема значним покращенням макроекономічної стабільності, загальним покращенням управління та зниженням рівня корупції [2]. Проте певні питання політичного характеру можуть перешкоджати використанню власних джерел надходжень. Загальноприйняті стимули спонукають багато країн до недостатнього використання власних ресурсів, а розподіл доходів та інші форми міжбюджетних трансфертів стають основним рішенням для фінансування на місцевому рівні.

Більшість країн ОЕСР мають великі державні сектори, де витрати держави становлять 43% ВВП. У чотирьох країнах ОЕСР ця частка становить понад 50% (США, Данія, Норвегія Швейцарія) [2]. Програми розвитку мають глибокий вплив на добробут людей та економічну долю країни.

Емпіричні дослідження в країнах ОЕСР висвітлили вплив державних фінансів на економічну діяльність і розподіл доходів. Країни Північної Європи демонструють певну ефективність уряду, де державні витрати можуть бути великими, не гальмуючи зростання. Очікується, що менші доходи призведуть до більшого зростання, якщо вони будуть менш ефективними; однак нижчі державні доходи, як правило, збільшують нерівність доходів, оскільки державні витрати, особливо трансферти, є потужним інструментом вирівнювання доходів [2].

Реформа децентралізації внесла великий потенціал у відродження регіону і навіть соціально-економічний розвиток України. Слід зазначити, що найбільшого нормативно-правового розвитку та найефективнішої реалізації набула децентралізаційна складова у сфері бюджетних відносин, зокрема посилення дохідності територіальних громад [3].

Сьогодні питання рівня соціально-економічного розвитку не обмежується економічними показниками. Для того щоб виміряти рівень соціально-економічного розвитку, рекомендується використовувати індекс щастя населення. Розраховано, що для соціально-економічного розвитку необхідне гармонійне поєднання економічних, соціальних, екологічних, політичних і духовних передумов для забезпечення захисту майбутніх поколінь, створення можливостей для розвитку свободи життєвого вибору та дбайливого ставлення до навколишнього середовища, стабільність суспільних операцій, розвиток демократії та свободи, довіра громадян до інститутів влади.

Література:

1. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2022).
2. Соколова О., Ковальчук А. Теоретичні засади фінансової децентралізації в умовах реформування системи державного управління *Вісник НАДУ при Президентові України (Серія "Державне управління")*.

2016. №4. С. 117-124. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/62/files/03055491-6112-48aa-87dc-dbcaeba697f5.pdf>
3. Глизнер С. Поняття, типи та причини запровадження децентралізації в Україні. *Науковий журнал «Політикус»*. 2019. №1. С. 36-40. URL: http://politicus.od.ua/1_2019/6.pdf

Гавва В.

*Аспірант кафедри фінансів імені Віктора Федосова
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – к.е.н., проф. кафедри фінансів імені Віктора Федосова Гапонюк М.А.*

НОВАЦІЇ В РЕГУЛЮВАННІ РИНКУ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ В ЄС

Європейський парламент 20 квітня 2023 року прийняв історичне рішення на ринку цифрових активів, проголосувавши за ухвалення регламенту про ринки криптоактивів (Markets in Crypto assets, MiCA). Регламент встановлює узгоджені правила для криптоактивів на рівні ЄС, забезпечуючи таким чином юридичну визначеність для цифрових активів, на які не поширюється чинне законодавство ЄС. Дослідження основних положень цього документу є важливим для нашої країни, оскільки, за інформацією НКЦПФР, вітчизняний регулятор ринку цінних паперів сьогодні активно працює над запуском ринку цифрових активів в Україні, а за його основу планується взяти саме регламент MiCA. Більше того, члени НКЦПФР прогнозують, що Україна може стати однією з перших країн поза межами ЄС, яка імплементує цей регламент у національне законодавство.

Передумови для прийняття MiCA в ЄС були закладені Європейською Комісією ще березні 2018 року, коли вона оголосила про так званий план дій FinTech. План FinTech передбачає надання фінансовому сектору можливості використовувати швидкий прогрес нових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект і хмарні сервіси. Водночас він спрямований на посилення безпечності цифрових фінансових ринків та їх доступності для нових гравців. План FinTech є частиною зусиль Європейської Комісії щодо створення Союзу ринків капіталу (CMU) і справжнього єдиного ринку для споживчих фінансових послуг. Це також є частиною її прагнення створити єдиний цифровий ринок. Кінцева мета Європейської Комісії полягає в тому, щоб зробити правила ЄС більш орієнтованими на майбутнє та узгодженими з швидким прогресом технологічного розвитку. [1]

Такі зусилля Європейської Комісії були підтримані як регуляторами фінансового ринку в ЄС, так і міжнародними організаціями. Зокрема, Європейське управління з цінних паперів та ринків (European Securities and Markets Authority, ESMA) ще в 2019 році виступило із заявою, що криптоактиви потребують спільного підходу на рівні ЄС, щоб гарантувати захист інвесторів. Згідно з оприлюдненим ESMA дослідженням, низка криптоактивів в ЄС не охоплюється існуючою регулятивною базою, що створює значні ризики для інвесторів у криптоактиви, які користуються обмеженим захистом. Тому запровадження єдиних правил на рівні ЄС допоможе створити для учасників ринку «рівні умови гри» та сприятиме розвитку чесної конкуренції. Цю заяву підтримали Європейське банківське управління (European Banking Authority, EBA) та Європейське управління страхування та пенсійного забезпечення (European Insurance and